

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/84146,Sowinski-Stanislaw-Kostka.html>
2022-10-05, 01:49

Sowiński Stanisław Kostka

SOWIŃSKI Stanisław Kostka (2 XI 1859, Kacice k. Pułtuska – 17 IV 1928, Kraków), inżynier górnik i metalurg. Syn Stanisława i Konstancji z Mieczysławskich. Ukończył gimnazjum klasyczne w Płocku (1884), a następnie wydział górniczy Inst. Górniczego w Petersburgu, gdzie uzyskał w 1888 dyplom inżyniera górniczego.

Pracę podjął w laboratorium Zakładów Putiłowskich w Petersburgu, gdzie w 1889 objął stanowisko mistrza pieców martenowskich. W 1893 został kierownikiem odlewni żeliwa w Aleksandrowskiej Fabryce w Pietrozawodsku. Awansował tam na stanowisko kierownika wydziału produkcji pocisków artyleryjskich, gdzie wprowadził do zastosowania nowy sposób tłoczenia takich pocisków. W 1895 uczestniczył w budowie pieców martenowskich w Wotkińskiej Fabryce (Ural). Uzyskał tam patent (1897) na budowę pieca tyglowego z ogrzewanym dmuchem. W 1898 został pomocnikiem inżyniera okręgowego w Rydze, a w 1900 w Jekatierynosławiu.

W 1905 S. został sekretarzem biura związku producentów żelaza w Petersburgu, gdzie zajmował się statystyką żelaza i węgla. W tym czasie skonstruował także piec elektryczny do wytopu metali w Inst. Górniczym (1907). W 1910 uczestniczył w poszukiwaniach rtęci i złota w okręgu nerczyńskim nad Amurem. Pozostał na Syberii i w 1912–13 kierował wierceniami studni we Władywostoku. Prace były wykonywane na zlecenie zarządu kwatermistrzostwa wojskowego. Nadzorował także budowę ponad 250 budynków w twierdzy wojskowej, gdzie potem objął funkcję naczelnika oddziału koszarowego (1916). Opracował tam sposób uzyskiwania jodu z morskich wodorostów (1915). Od 1917 podjął prace w Ałagirskiej Fabryce we Władykaukazie. Zajmował się tam wytopem cynku, ołowiu i srebra, a także produkcją kwasów siarkowego, azotowego i solnego.

S. opublikował, w języku rosyjskim, kilka prac poświęconych wytopianiu metali sposobami martenowskimi (1893), metalurgii miedzi i ołowiu (1904), wytopianiu stali i żeliwa w piecach elektrycznych (1907).

W 1919 przyjechał do Polski. Od V 1921 kierował odlewnią żelaza w stalowni w Krośnie Polance. W 1922 został kierownikiem kopalni węgla kamiennego „Zbyszek” w Sierszy, gdzie pracował do 1 X 1923. Podjął również pracę w Akad. Górniczej w Krakowie, jako zastępca profesora i kierownik Katedry Metalurgii Metali Nieżelaznych (17 V 1922), a od 1923 jako profesor kontraktowy. Prowadził badania nad procesami technologicznymi. Opublikował m.in. *Stosowanie gazu ziemnego w metalurgii* („Przegląd Techniczny”, 1921). Opracował skrypty do wykładów: metalurgia metali nieżelaznych, analiza górniczo-hutnicza. Pozostawił w rękopisie podręcznik metalurgii metali nieżelaznych. Był także autorem patentu na urządzenie do usuwania trujących gazów dystylacyjnych z pieców hut cynkowych (nr 7092 z 30 III 1928). S. zrezygnował z pracy na uczelni jesienią 1925.

Został odznaczony rosyjskimi orderami: św. Stanisława III klasy (1896) i II klasy (1916) oraz św. Anny III klasy (1914).

PSB (J. Piaskowski); SPPT (H. i J. Piaskowscy).

S. Białas, A. Szubiński: *Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie w latach 1919–1959*, Kraków, 1959; J. Jaros: *Dzieje polskiej kadry technicznej w górnictwie (1136–1976)*, Warszawa–Kraków 1978; tegoż: *Polacy w Leningradzkim Instytucie Górniczym*, KHNiT 1972, nr 3; „Ilustrowany Kurier Codzienny” 1918, nr 108 (nekrolog).

Andrzej J. Wójcik